

(KML)

M Ø T E

i EØS-utvalget

tirsdag den 23. april 1996 kl. 15.15

Møtet ble ledet av utenrikskomiteens leder,  
Haakon Blankenborg.

Til stede var fra utenrikskomiteen: Haakon Blankenborg, Kjell Magne Bondevik, John Dale, Kaci Kullmann Five, Brit Hoel og Ragna Berget Jørgensen

Fra EFTA/EØS-delegasjonen (som ikke er medlemmer av utenrikskomiteen): Einar Steensnæs, Roger Gudmundseth og Reidar Johansen.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsråd Grete Knudsen.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ekspedisjonssjef Atle Leikvoll, Utenriksdepartementet, fung. byråsjef Beate Ekeberg, rådgiver Randi Vesseltun og førstekonsulent Grethe Dale Johansen.

Videre var til stede utenrikskomiteens faste sekretær, Åge B. Grutle.

Dagsorden:

1. Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 26. april 1996 (jfr. vedlagte brev av 16. ds. fra Utenriksdepartementet med oversikt over de relevante rettsakter).
2. Eventuelt

(KML)

Sak nr. 1

Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 26. april 1996 (jfr. vedlagte brev av 16. ds. fra Utenriksdepartementet med oversikt over de relevante rettsakter).

LEIAREN: Sak nr. 1 gjeld dei rettsaktene som er omhandla i samandraget frå Regjeringa, pluss det som er nemnt under vedtak i sakslista for EØS-komiteen. Vi kjem tilbake til andre saker under Eventuelt. Eg gir ordet til handelsministeren.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Det er 13 rettsakter som forventes å komme opp førstkommande fredag, og ingen av disse medfører behov for noen lovendring. Men den listen vi sendte til Stortinget 16. april, inneholdt også en omtale av to andre rettsakter, om **energimerking av vaskemaskiner** og **energimerking av tørketromler** (kommisjonsdirektiv 95/12/EF og 95/13/EF). Dessuten omhandlet listen beslutninger om et samarbeid med EU om katastrofeberedskap, som faller inn under EØS-avtalen. Beslutninger om energimerkingen og om katastrofeberedskapen er utsatt.

De tre første rettsaktene, som står på side 1 og 2, gjelder tilsetningsstoffer i fôrvarer. Dette er også en del av EØS-avtalen. Det første av disse direktivene forlenger den midlertidige godkjenningen som tidligere er gitt for enkelte tilsetningsstoffer, bl.a. antibiotika, og de to siste direktivene godkjenner visse antibiotika som tilsetningsstoffer i fôr til slaktekylling. Vi har også etter EØS-avtalen rett til å opprettholde vår egen lovgivning om antibiotika, og vi vil derfor fortsatt ikke tillate bruk av 9 slike tilsetningsstoffer. De tilsetningsstoffene som nå får en forlenget midlertidig godkjenning ifølge disse direktivene, og som ikke er antibiotika, er allerede godkjent i Norge.

På side 4 er det en rettsakt som henstiller på renhetskriterier for fargestoffer som kan brukes i næringsmidler til forbrukere. Dette er også ordninger som allerede i dag brukes i Norge, og gjennomføringen vil derfor ikke bety noen endring når det gjelder renhetsgrad i forhold til tidligere.

På sidene 4 og 5 er det tre rettsakter om økologisk landbruk. Her fastsetter en mer detaljerte bestemmelser for tilfeller der det kan godkjennes kortere karenstid enn to år fra en produsent begynner å drive økologisk, til produksjonen kan omsettes og bli opplevd som økologisk. Her gis også regler for kontroll ved dyrking av samme sort både konvensjonelt og økologisk. Før EØS-avtalen trådte i kraft, hadde

(KML)

ikke Norge regler når det gjelder krav til økologisk landbruk, slik at dette vil være med på å gi forbrukerne økt sikkerhet for at landbruksvarer som markedsføres som økologiske, virkelig er det.

Vi har videre en beslutning av den administrative kommisjonen når det gjelder trygd for arbeidstakere som har jobb i flere forskjellige land. Det dreier seg bare om rent administrative forhold og har ingen reell betydning.

På side 7 står det noe om transport av farlig gods på vei. Dette er egentlig en avtale som også gjelder i FNs økonomiske kommisjon for Europa, og vi har vært part i dette siden 1976. Men her har vi noen unntak, og derfor vil vi også avgi en erklæring om disse unntakene, som bl.a. dreier seg om å få benyttet presenningsdekkede kjøretøyer når det dreier seg om transport av eksplosiver.

På sidene 7 og 8 i listen omtales en rådsforordning om sikkerhetsstyringssystem for passasjerskip. Her følger en bare det som IMO - den internasjonale maritime organisasjon - har lagt opp til.

Videre vil vi også, selv om dette ikke har med direktivene å gjøre, også gå inn for å støtte en rådsresolusjon som oppfordrer medlemsland til å utvikle en strategi for å fremme likevekt mellom kvinners og menns deltakelse i beslutningsprosesser. Dette hadde sin årsak i en tidligere dom, der det var reaksjoner, bl.a. i Norge. Siden vi reagerte tilbake, synes vi det er riktig at vi også nå har den holdning at man synes at dette er positivt, fordi det er helt i tråd med den måten som vi også praktiserer vårt lovverk på. Men dette er igjen resolusjoner som er ikke-bindende.

LEIAREN: Er det synspunkt på det refererte?

JOHN DALE (SP): Eg vil visa til kommisjonsdirektivet som endrar tidlegare direktiv om tilsetjingsstoff i fôrvarer. Her er det snakk om eit innhald som gjeld endring av tidsfristar. Situasjonen er den at alle dei tidsfristar som det er vist til, er gått ut - altså før vedtak i EØS-komiteen. Spørsmålet er kva grunnen er til at handelsministeren ynskjer å få dei vedtekne. Det er mogleg at me har fått eit svar allereie. Eg viser til det som står i det me har fått tilsendt:

"Selv om tidsfristene som er nedfelt i direktivet har løpt ut taler likevel hensynet til enhetlighet og oversiktighet for at dette direktivet tas inn i avtalen."

(KML)

Eg vil likevel be statsråden om å kommentera dette noko meir utfyllande for å få større klårleik i om dette er eit prisverdig, godt formål, som grunngeving for det standpunktet statsråden har teke.

Så eit anna spørsmål: Noreg har unntak på dette området, og det er tidsavgrensa unntak det er snakk om. Kvifor skal då direktivet innlemmast i EØS-avtalen når dette er tilfellet? Det er spørsmålet. Eg vil òg minna om at det i Stortinget no ligg inne eit forslag om at ein skal innføra eit totalforbod mot antibiotikatilsetjing i fôr. Dette er eit forslag som me må kunna forventast vil verta vedteke i Stortinget. I lys av det eg seier, vil tidspunktet vera svært uheldig med tanke på å innføra i EØS-avtalen eit direktiv som har eit slikt signal, sjølv om det dreiar seg om eit ikkje-tidsavgrensa unntak på området. Eg vil høyra kva statsråden har å seia til det.

KACI KULLMANN FIVE (H): Jeg har bare ett spørsmål, og det gjelder transport av farlig gods på vei. I den forbindelse står det at det er "enkelte nasjonale unntak for transport av eksplosiver", men at slike nasjonale unntak og anledningen til det er midlertidige. Man vil arbeide for at det midlertidige skal bli permanent. Det er nå greit nok - vi vet altså ikke hva sluttresultatet av det blir. Men jeg vil gjerne vite litt mer om hva som er bakgrunnen for det nasjonale unntaket. Er det simpelthen at vi i utgangspunktet har innrettet oss litt annerledes, og at det er komplisert teknisk å legge om på disse standardene for oss, eller er det fordi vi har standarder vi mener er sikkerhetsmessig bedre?

For øvrig har jeg ingen bemerkninger til de andre direktivene.

LEIAREN: Eg veit ikkje om nokon frå Kristeleg Folkeparti har bede om ordet?

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Jeg avventer svaret på spørsmålet fra John Dale.

REIDAR JOHANSEN (SV): I likhet med Kristelig Folkeparti avventer jeg svaret på spørsmålet fra John Dale. Det ville jo kanskje tjent saken hvis vi hadde ventet med å gjøre de vedtak vi eventuelt skal gjøre i forhold til de direktivene inntil Stortinget har behandlet det Dokument nr. 8-forslaget som ligger der. Det ville kanskje ha gjort det litt mer ryddig.

(KML)

I tillegg til det har jeg et spørsmål som går på direktiv 395 L 0067, om endringer i kapitaldekningsdirektivet. I forbindelse med det direktivet blir det sagt at det antas ikke å ha noen nevneverdige konsekvenser for norske regler og forskrifter. Jeg vil gjerne at statsråden presiserer om det betyr at det ikke er noen endringer, eller om det er noen endringer, og hva slags endringer er det vi eventuelt vil se?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Til det første som John Dale tok opp: Det er helt riktig at vi har svart Senterpartiets gruppe at for å ha en enhetlig oversikt over hvilke rettsakter og hvilke forordninger vi forholder oss til, har vi fulgt opp den malen som nå også EU-siden har tatt. Det berører oss i praksis svært lite, for det er ikke riktig som John Dale sier, at vi har et tidsavgrenset unntak. Vi har et ikke-tidsbegrenset unntak, og de rettsaktene berører disse stoffene som Norge har et unntak for, og som vi selv selvsagt bestemmer når vi skal innlemme, om vi mener at EU-siden kommer på samme nivå som oss. Men vi velger, i og med at det er en del av EØS-avtalen, også å holde åpent for at vi kan være i en dialog med EU, slik at også de kan gjøre sine endringer og komme til det samme standpunktet som oss. Vi har en klar strategi for hvorfor vi velger dette. Derfor er alle våre saklige hensyn ivaretatt, rettsaktene er EØS-relevante, og vi finner at det er verken saklige eller formelle grunner til ikke å innlemme direktivene i EØS-avtalen.

Senterpartiet har foreslått en utsettelse på grunn av dette. Men dette direktivet fastsetter kun krav til tilsetningsstoffenes renhet, og ikke til hvilke stoffer en skal akseptere. Spørsmålet om hvilke tilsetningsstoffer som skal aksepteres, er en helt annen sak. Det såkalte matsminke-direktivet vil komme på et senere tidspunkt som sak til Stortinget - vi har regnet med i løpet av dette året.

Når det gjelder Kaci Kullmann Fives spørsmål om unntak som dreier seg om eksplosiver som vi kan ha under presenning - og vi har også rett til å varme opp lasterommet - dreier det seg om vår klimasituasjon. Det har vært grunnen til at vi har fått de unntakene.

Så til det som Reidar Johansen spurte om: Dette har ingen praktisk betydning for norske finansinstitusjoner. Det er en teknisk endring og innebærer at definisjon av multilaterale utviklingsbanker i kapitaldekningsdirektivet utvides til også å omfatte det interamerikanske investeringselskapet.

(EK)

JOHN DALE (SP): Eg er glad for at statsråden gjorde meg merksam på at eg brukte uttrykket "tidsavgrensa". Sjølv sagt meinte eg ikkje-tidsavgrensa unntak, så me er samde om kva me her snakkar om.

Eg må likevel seia når det gjeld innhaldet i det statsråden sa, at eg synest det er noko problematisk at me skal gå inn på ein praksis som kan innebæra at me innfører eit regelverk i norsk rett, som då ikkje er gjeldande. Det er ein type utvikling me får i avtaleverket som eg synest er ganske problematisk. Frå vår side meiner me at det burde vera ein fordel for alle partar om me ikkje gjekk inn på denne type endringar. I den situasjonen som me her har, hadde det vore naturleg at Noreg faktisk av omsyn til prosedyren markerte det og la ned veto. Det er også vårt standpunkt etter det eg hørde frå statsråden.

Går det elles an å få ein liten kommentar til eit anna spørsmål som statsråden tok opp, men som eg ikkje kommenterte i mitt fyrste innlegg? Det gjeld kommisjonsdirektivet om fastsetjing av reinleikskriterium for fargestoff i næringsmiddel. Dette er ei sak som vil koma opp i fleire omgangar - ikkje nødvendigvis denne saka isolert; me har fleire saker og direktiv som dreier seg om tilsetjingsstoff. Etter vår oppfatning vil det vera ein fordel om me kunna behandla desse sakene meir under eitt, slik at me såg samanhengen betre, og slik at me kunne bedømme det me står framfor, alle dei elementa me har å gjera med.

Konklusjonen burde vera at me utset denne saka, slik at alle direktiv om tilsetjingsstoff i mat kunne verta vurderte meir. Det er framført som eit synspunkt frå vår side.

REIDAR JOHANSEN (SV): Når det gjelder statsrådens svar på mitt spørsmål om endring i kapitaldekningsdirektivet, har jeg i og for seg ingen innvendinger til det.

Når det gjelder direktivet for fôrvarer og for tilsettingsstoffer, som vi har vært borti i tidlige sammenhenger i dette organet, viser jeg til at vi har bedt om at disse sakene ble utsatt.

Når det gjelder spesifikt direktivene for fôrvarer, deler jeg Senterpartiets syn. Vi burde for det første ventet med behandlingen til Stortinget hadde behandlet det Dokument nr. 8-forslaget som ligger der. Når det tydeligvis ikke er mulig å få til en slik prosedyre, bør man bruke muligheten for å legge ned veto i denne saken.

(EK)

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Når det gjelder direktivene om tilsetningsstoffer i fôrvarer, hadde det vært en fordel om det hadde vært mulig å få behandlet dem sammen med de virkelige matsminkedirektivene. Hvis Norge sammen med andre kunne utvirke at det skjedde, ville vi sett det som en fordel.

Hvis dette nå likevel kommer til behandling, vil vi ikke anbefale bruk av veto i dette tilfelle. Når vi likevel har ikke-tidsavgrenset unntak, som gjør at vi ikke må underlegge oss disse direktivenes bestemmelse, vil ikke vi så å si bruke opp veto-instrumentet på den type saker. Jeg har sagt at det kan komme tilfeller hvor det er nødvendig å bruke det, og vi har anbefalt det i ett tilfelle tidligere. Men når dette er direktiv som ikke blir gjort gjeldende i Norge, syns ikke jeg det er den typen direktiv en skal bruke opp veto-instrumentet på.

Derimot vil jeg gjenta det som jeg varslet sist, at når de virkelige matsminkedirektivene kommer, er Kristelig Folkepartis holdning at vi, slik som det ser ut nå, bør bruke veto - hvis da ikke Sverige når fram med at det ikke skal gjøres gjeldende der, og at vi deretter kunne oppnå noe lignende for Norge. Men hvis ikke den veien er farbar, varsler vi at vi der vil anbefale veto.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Det var spørsmål om direktivene. Når det gjelder direktivene om fôrvarer, er det en realitet at de kommer til behandling først-kommende fredag. Det er viktig å være klar over at de er EØS-relevante. Vi har altså et ikke-tidsavgrenset unntak, slik at vi bestemmer takten og holdningen selv.

Her blir det et valg av strategi. Man har de partiene som ønsker at vi skal legge ned veto og sette oss utenfor en dialog, mens vi velger en klar politisk holdning i forhold til å ha nærhet med sikte på forbedringer på EU-siden på dette området, selv om vi i så henseende har vært på det tørre. Vi ønsker her å gi uttrykk for en strategi i forhold til håndteringen av den saken som vi nå er oppe i, og mener at et veto vil være helt galt hvis man ønsker å få til forbedringer og dialog.

Når det gjelder matsminkedirektivet, har jeg tidligere svart Erling Folkvord i Stortinget at dette er en sak av særskilt viktighet, og at vi får finne en egnet form.

LEIAREN: Fleire merknader under Sak nr. 1?

(EK)

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Bare et spørsmål til det siste statsråden nå sa, om svaret til Erling Folkvord - det har jeg ikke fått riktig klart med meg. Når hun sier at det er en sak av "særskilt viktighet" som krever en særskilt behandlingsform, tenker hun da på i Stortinget, altså i praksis Stortinget i plenum?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Ja.

LEIAREN: Når det gjeld matsminkedirektiva, som det elles også ligg eit Dokument nr. 8-forslag på i utanrikskomiteen, kan det vere eit eksempel på saker som er varsla svært lang tid i forvegen, slik at dei einskilde parti og organisasjonar har rimeleg god tid til å begynne å førebu behandlinga, når den måtte kome - som statsråden sa - i løpet av året.

Ingen fleire merknader til sak nr. 1? - Det er det ikkje.

Sak nr. 2

Eventuelt

LEIAREN: Er det nokon som ber om ordet under denne saka?

JOHN DALE (SP): Det gjeld ei sak som har stor offentleg interesse, nemleg forhandlingane om fjerning av grensekontroll og karantene ved import av levande dyr og matvarer. Me har forstått det slik at Regjeringa sitt standpunkt er at det berre er i det lukka EØS-utvalet ein skal få ei orientering. Dersom det er riktig, vil me koma til å reagere på det. Me meiner heilt klart at dette er ei sak som må fram i Stortinget i plenum, og vil visa til at det har vore strategien til Regjeringa like til no.

Eg vil òg visa til det statsråden sa her på møtet i dette forum 23. januar 1996, at Stortinget skulle verta orientert om og få anledning til å debattera veterinærsaker før vedtak i EØS-organa skjedde.

Spørsmålet er: Kva er grunnen til at statsråden eventuelt har endra strategi? Me ser ingen grunn til at det burde skje.



(EK)

LEIAREN: Vil statsråden også seie litt om forventna framdrift i denne saka?

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Det har vært en del diskusjon i mediene hvor man antar at denne saken kommer med det første. Vi regner med at den vil komme i løpet av året. Den har en gang vært oppe i konsultasjonsorganet, der fagministeren gjorde rede for Regjeringens syn, og vi fikk da tilbakemelding fra enkeltpartiene, slik at en hadde et grunnlag for å gå videre med sikte på å kunne få til reelle forhandlinger. Nå har det vært på gang ekspertdrøftinger, og fremdeles holder vi oppe for den malen landbruksministeren gjorde rede for. Men vi er ennå ikke ved mål, og derfor er det vanskelig å si noe mer om tiden enn at vi regner med at dette vil kunne komme i løpet av året.

I og med at dette også er en del av EØS-avtalens områder, og i og med at det har vært fremme til drøfting i konsultasjonsorganet, er Regjeringen av den oppfatning at man forholder seg til denne saken i henhold til de prosedyrene som er instituert av Stortinget i forhold til de EØS-relevante sakene, men selvsagt med åpning for at man kan ta flere runder i EØS-konsultasjonsorganet før man kommer til en endelig holdning, slik at man skal være sikker på at Stortingets flertall følger opp det som Regjeringen har fått et grunnlag fra et flertall om å jobbe seg frem mot.

JOHN DALE (SP): Då vil eg gjerne visa til det statsråden sa i møtet her den 23. januar. Etter referatet å dømme brukte statsråden orda at Stortinget skulle verta orientert om og også få debattert denne saka før vedtaket i EØS-komiteen. I og med at ordet "debattert" er brukt, reknar eg med at det var plenumsdebatt statsråden tenkte på. Eg vil gjerne spørja om det har skjedd noko her som tilseier at statsråden eventuelt skulle gå tilbake på det.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Nei. Stortinget vil også få dette i en egen proposisjon.

LEIAREN: Utan å leggje fram noka bruksanvisning på Stortinget, kan det vere at Regjeringa har ei utgreiing som blir handtert her. Men det finst også naturlegvis utvegar for enkeltrepresentantar og parti med omsyn til å reise saker i Stortinget, slik at ein får den ønskete debatten. Utan at eg dermed oppmodar

(EK) til det, er det mange utvegar med omsyn til å få debattar i Stortinget.

Er det fleire som ønskjer ordet under denne saka?

KACI KULLMANN FIVE (H): Jeg oppfattet av den ordvekslingen som var mellom Bondevik og handelsministeren, at statsråden åpnet for en redegjørelse om matsminkespørsmålene i plenum, og ber om å bli korrigerert hvis jeg tar feil på det.

(AGK) Det var matsminkespørsmålene det var relatert til, og hvis jeg oppfattet dette riktig, synes jeg det er en positiv og riktig måte å håndtere disse spørsmålene på. Det er såpass mange elementer involvert i dette, at jeg tror det er riktig.

STATSRÅD GRETE KNUDSEN: Når det gjelder en redegjørelse, er det ikke tatt noe standpunkt til det, men det som jeg har vurdert, er en proposisjon eller et eller annet dokument som kan gå mer i dybden, for det er også mange tekniske spørsmål her som det kanskje er vanskelig å håndtere ved en relativt snever redegjørelse.

LEIAREN: Dersom vi vender blikket mot Stortinget, er det iallfall eit sterkt ønske frå mi side - og eg har inntrykk av frå alle - at flest mogleg av dei sakene som kjem opp, og som er av ei viss betydning, kan bli handtert av fagkomitear og respektive fagministre som møter på vegner av Regjeringa. Ein vil naturlegvis ha i bakhovudet at sakene blir lagt opp på ein slik måte at fagkomiteane kan ta eit større ansvar for handtering av sakene i Stortinget.

I fleire møte har spørsmålet om å få endeleg avgjort forretningsordenen når det gjeld dette utvalet, vore framme, m.a. å få på plass vararepresentantar. Den innstillinga er nesten klar i Presidentskapet, har eg fått melding om. Det har dukka opp eit Dokument nr. 8-forslag frå Senterpartiet som omfattar det same temaet, og eg vil, utan at eg har noko som helst med det, oppmoda om at dette Dokument nr. 8-forslaget blir handtert så raskt som råd, der det måtte dukke opp, slik at prosessen når det gjeld å få fastsett forretningsordenen, ikkje blir forseinka. Utgangspunktet var at vi skulle stole på partias representantar i Presidentskapet når det gjeld utforming av dette regelverket. Nå er eit ekstra dokument-forslag kome opp. Eg berre nemner det her fordi vi har vore inne på det før, at dei enkelte gruppene syter for så rask behandling som mogleg for å få dei endelege reglane på plass.

(AGK)

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Det ble i dag vedtatt i Stortinget at noen deler av dette Dokument nr. 8-forslaget går til Presidentskapet - det er vel det som går på en endring av reglementet - mens andre deler av det går til utenrikskomiteen. Så får vi skynde på, slik at behandlingen skjer raskt, for vi er enig om at det er viktig å få på plass bl.a. vararepresentantordningen for dette organet.

LEIAREN: Eg har også høyrte at vi har fått eit par bokstaver oversend frå Stortinget til utanrikskomiteen, så vi får handtere det så fort vi kan, vi også.

Møtet hevet kl. 15.50